

ŠTĚPÁNEK MIROSLAV

*7.1.1953



Více než tři desetiletí intenzivní umělecké tvorby je dostatečně dlouhá doba na rekapitulaci a zhodnocení výtvarného názoru. V případě Miroslava Štěpánka nese jeho dílo po celá léta nezaměnitelnou autorskou pečť, která plnohodnotně nahrazuje podpis nebo značku. Když v první polovině osmdesátých let vešly v širší známost jeho šperkařské práce, udivovaly svou odlišností a vyhraněným rukopisem v té době mladého a nepříliš známého výtvarníka z Velkého Meziříčí, který se pohyboval především v okruhu legendárních Setkání na Bertramce. Ačkoli po počátečních rozpacích a nejistotě, vyvolaných přímočarou technicistností, získávaly stále pozitivnější ohlas, nebylo zcela zřejmé, jestli nejde jen o krátkodechý tvůrčí počín, jehož obsah i forma se záhy vyčerpají. Miroslav Štěpánek však jednoznačně prokázal, že pramen jeho invence nevysychá. Vrozená hloubavost, manuální obratnost a vnitřní potřeba tvoření jsou nejsilnějším hnacím motorem, jejichž výsledkem jsou dnes desítky šperků, objektů a plastik.

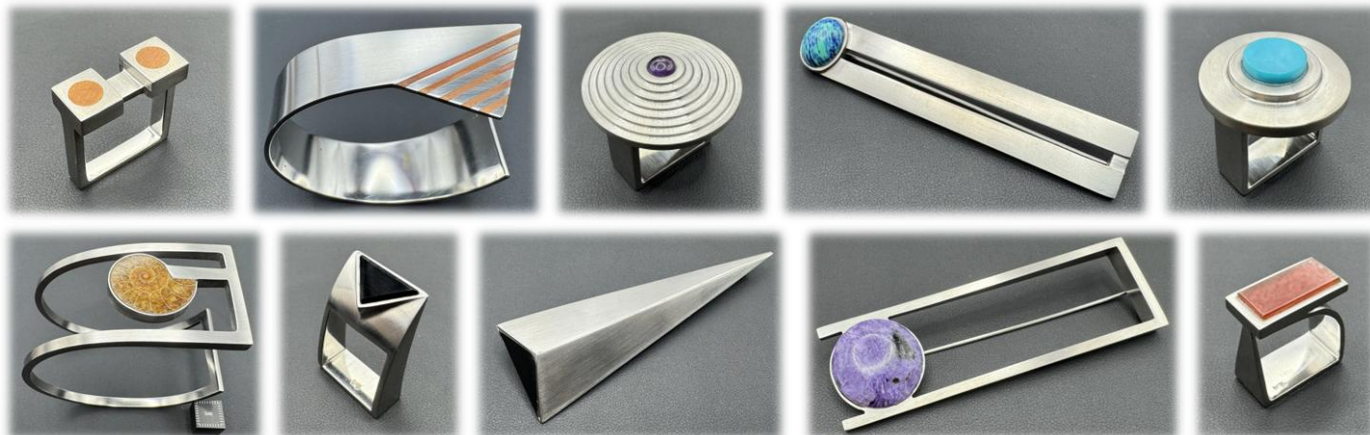
Na počátku bylo dokonalé ovládnutí všech technologií zpracování obecných kovů, poznání jejich vlastností a působení při vzájemné kombinaci, a pak především bezchybná řemeslná preciznost. Tyto determinanty umožnily Miroslavu Štěpánkovi rozvinout svou fantazii a dosahovat hranice možného. Druhou podmínkou úspěchu byl vztah k přírodním materiálům, cit pro barvu a kresbu fosilií, zdánlivě běžných nerostů i vzácných minerálů, drahých kamenů v krystalech, drúzách i vybroušených tvarech. Spojení technicky pojatého chladného kovu s přírodním výtvozem najednou vytvořilo napětí a souznění, kontrast a zároveň akord na jednom artefaktu. Někdy byl kámen nahrazen vyvřelinou z mědi s charakteristickým matem v drsných rýhách a leskem na plochách, vybíjenými liniemi barevně odlišného kovu, popřípadě barevným sklem s maximálním využitím odrazu světla.

Pro nezaměnitelnou podobu šperků Miroslava Štěpánka je sice důležitá surovina a její uchopení, podstatu však tvoří tvarosloví. Není náhoda, že se zaměřil na brože, jehlice, spony, náramky a zvláště prsteny, do nichž mohl vtisknout esenci svého výtvarného názoru, který ovládá převážně vztah ke konstruktivním formám, ke geometrickým a stereometrickým tvarům, u nichž dochází k téměř nevycerpitelným variacím. Speciálně vybroušené kameny do kvádrů, válců, kuželů a hranolů se podílejí na obrysu šperku, celku vládne střízlivý minimalismus nezatěžkaný zbytečnou dekorativností. Umělecký směr, k němuž se autor oficiálně hlásí, však není výlučný.

Tam, kde šperk přichází do kontaktu s lidským tělem, nebrání se organickým liniím, protože nositelnost šperku je pro autora bezvýhradnou podmínkou. A tak překvapivě zjišťujeme, že kvadratická obroučka prstenu perfektně obepne prst, aniž by bránila v pohodlném pohybu, že náramek ozdobený velkým a nepochybně těžkým kamenem se na zápěstí nepřetáčí, že náhrdelník se ovine kolem krku, aniž by překážel.

Tím je vyjádřena nesmírná úcta k nositeli i pokora tvoření, jež není samoučelné, i když každý kus obstojí současně jako atraktivní výstavní exponát, drobná plastika, solitér určený pro pohled ze všech stran. Tento lidský i tvůrčí přístup byl jistě jedním z důvodů, proč se na Miroslava Štěpánka obracejí módní návrháři, neboť jeho kovové spony, přezky, jehlice nebo náhrdelníky s nosnou funkcí ramínka se podílejí na konečné podobě modelu, aniž by samy o sobě dominovaly. Miroslav Štěpánek je vnímavý pozorovatel okolního světa. I když by se mohlo zdát, že jej oslovuje převážně industriální prostředí, nachází inspiraci spíše v neživé i živé přírodě, jejích úkazech a obyvatelích. Ač je neuvěřitelně pilný a výkonný, dovede si dlouho počkat, až k němu promluví nějaký kámen, zkamenělina nebo tvar kovu, aby jim dovedl vdechnout duši a v podobě šperku je předat dál. Není náhoda, že tuto štafetu přebírají nejčastěji lidé naladěni na stejnou notu, s podobným náhledem na život, s pocitem nutnosti chránit jej ve všech pozitivních podobách a s touhou přispívat k jeho estetickým hodnotám. To je poselství Miroslava Štěpánka a je radost je přejímat.

PhDr. Alena Křížová



www.ceskeumeni.com

AD GALERIE- Uhelný trh 11/416, Praha; GALERIE BARBARA- Střelecká 838/29, Hradec Králové; GALERIE DUDYCHA- Nádražní 1153, Litomyšl